

Sygn. akt V CSK 576/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku J. J.

przy uczestnictwie A. J.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 kwietnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 11 grudnia 2013 r., sygn. akt IV Ca [...], IV Cz [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w K. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 15 lipca 2013 r., którym dokonany został podział majątku dorobkowego uczestników po ustaniu ich wspólności majątkowej małżeńskiej przez określenie składników majątku wspólnego z wyłączeniem sumy zlikwidowanych lokat bankowych, obniżenie wartości do kwoty 231 100 zł i spłaty na rzecz wnioskodawczynie do kwoty 138 117, 52 zł oraz zasądzenia od uczestnika na jej rzecz kwoty 1 800 zł tytułem kosztów postępowania.

Uczestnik w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania powołał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z potrzebą udzielenia odpowiedzi na pytanie czy dokonanie przez małżonków darowizny lokalu mieszkalnego matce wnioskodawczynie dla uniknięcia konsekwencji zakazu posiadania więcej niż jednej nieruchomości mieszkalnej jest obarczone wadą oświadczenia woli w postaci pozorności, czy też czynnością mającą na celu obejście ustawy, czy też powiernictwem.

Potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie dotyczy wyjaśnienia, czy pozorność umowy objęta art. 83 § 1 k.c. wyklucza uznanie jej za nieważną na podstawie art. 58 § 1 k.c., ponieważ w orzecznictwie nie ma w tym względzie jednolitości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2012 r., I UK 307/11; z dnia 22 listopada 2012 r., I UK 246/12).

Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje rażące naruszenie przez Sąd okręgowy art. 378 § 1 k.p.c. polegające na nierozpoznaniu wszystkich zarzutów apelacyjnych, niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy przez naruszenie art. 217 § 1 i 2 w związku z art. 227, art. 278 § 1 k.p.c., bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych uczestnika, brak ustalenia z urzędu składu i wartości majątku wspólnego uczestników, niedopuszczenie dowodów z urzędu (art. 232 k.p.c.), dokonanie oceny dowodów sprzecznie z zasadami wskazanymi w art. 233 § 1 k.p.c., niezastosowanie art. 5 k.c. w celu obniżenia spłat i dopłat.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce.

Powołanie przyczyny objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia tego zagadnienia z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Ponadto zagadnienie powinno być sformułowane w sposób ogólny i abstrakcyjny, umożliwiający Sądowi Najwyższemu udzielenie odpowiedzi uniwersalnej, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Zredagowane przez skarżącego zagadnienie pozbawione jest właściwości kwalifikujących je jako istotne w powołanym rozumieniu. Przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania rozważania nie uwzględniają w miarodajnym zakresie okoliczności sprawy oraz zrównują wady oświadczenia woli z pobudkami, które doprowadziły do podjęcia prawnie wiążącej czynności i rzeczywistego przejścia własności lokalu na rzecz obdarowanej. Innym zagadnieniem jest sposób korzystania z tego lokalu przez obdarowaną, która mogła zezwolić na korzystanie z niego przez członków najbliższej rodziny. Nie ma zatem podstaw do uznania, że artykułowane wątpliwości wymagają wykładni powołanych przepisów, podczas gdy w istocie chodzi o zastosowanie go w okolicznościach faktycznych tej sprawy.

Powołanie przez skarżącego przesłanki potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych, przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu, którego wykładnia jest niezbędna, ponieważ dotychczas do tego nie doszło albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.), jak też wyjaśnienia na czym polegają wątpliwości związane z rozumieniem tego przepisu oraz przedstawienia, że wątpliwości te mają poważny i rzeczywisty charakter, nie zaś zwykłe wątpliwości, które wyłaniają się w każdym procesie stosowania prawa. Jeśli na tle stosowania tych przepisów powstały już rozbieżności w orzecznictwie na skarżącym spoczywa obowiązek ich przedstawienia. Nie ma podstaw do uznania, że podniesione przez skarżącą kwestie budzą poważne wątpliwości, które mogłyby mieć znaczenie dla rozpoznania sprawy. Problematyka nieważności czynności prawnej, wobec wady oświadczenia woli w postaci pozorności, była przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, w których za istotne uznawano okoliczności podejmowania kwestionowanych czynności prawnych. Nie ma argumentów przemawiających za koniecznością kolejnego orzekania w kwestii, nie mającej znaczenia w sprawie. Sformułowane przez skarżącego wątpliwości zmierzają w istocie do poddania kontroli niesatysfakcjonującego jej orzeczenia.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to zasadność widoczna od razu, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy wywodów zamieszczonych w skardze, wskazująca, że zaskarżone orzeczenie nie powinno się ostać. Z uwagi na to, że doszło do kwalifikowanego, czyli oczywistego naruszenia prawa, którego skutkiem było wydanie przez Sąd drugiej instancji orzeczenia oczywiście wadliwego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., VCZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; z dnia 23 listopada 2010 r., III UK 10/11, niepubl.). Skarga kasacyjna uczestnika, mimo obszernego uzasadnienia tej

przyczyny nie odpowiada tym wymaganiom. Pomija przyjmowaną możliwość odwołania się przez Sąd drugiej instancji do akceptowanego stanowiska Sądu pierwszej instancji, zasady prowadzenia postępowania dowodowego oraz podejmowania przez Sąd działań z urzędu, jedynie w zakresie wynikającym z ustawy oraz dyskrecyjnej władzy procesowej. Stosowanie art. 5 k.c. w odniesieniu do orzeczeń w przedmiocie spłat stanowi wyjątek, który powinien uwzględniać racje obu uczestników. Analiza podnoszonej przesłanki w świetle podstaw skargi kasacyjnej i motywów zaskarżonego postanowienia nie usprawiedliwia zarzutu, że doszło do kwalifikowanego naruszenia prawa, którego konsekwencją była oczywista wadliwość zaskarżonego wyroku.

W postępowaniu przed Sądem Okręgowym nie doszło do nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.